

BORGERE MED DEMENS OG ANDEN KULTUREL OG SPROGLIG BAGGRUND

Guide til koordinatore i den
kommunale demensomsorg

CLEAR | Closing the Ethnic Gap
in Dementia Care

NATIONALT
VIDENSCENTER
FOR DEMENS

FORORD

Denne guide er til dig, der arbejder med at koordinere eller etablere omsorg for borgere med anden kulturel og sproglig baggrund, som har tegn på kognitiv svækkelse eller en demensdiagnose.

Guiden bygger på en personcentreret tilgang til omsorg, hvor et godt kendskab til borgeren er afgørende for at kunne tilrettelægge støtte og omsorg af høj kvalitet.

Guiden er en overordnet og kortfattet vejledning til, hvad du skal være særligt opmærksom på før, under og efter det første møde med borgeren. For mere omfattende og detaljeret information henvises til de forskellige referencer i guiden.

Guiden er udarbejdet af Indvandrermedicinsk Klinik, Odense Universitetshospital, og Nationalt Videnscenter for Demens, Rigshospitalet, som en del af projektet *Closing the Ethnic Gap in Dementia Care*.

Projektet er støttet af VELUX FONDEN og gennemført i samarbejde med følgende projektkommuner: Albertslund Kommune, Brøndby Kommune, Hvidovre Kommune, Høje Taastrup Kommune, Ishøj Kommune og Odense Kommune.

FØR MØDET

For at etablere en tillidsfuld relation til borgeren er det godt inden det første møde at sætte sig ind i kulturelle og sproglige forhold. Det kan have betydning for det videre samarbejde med både borgeren og familien.

Før det første møde med borgeren og/eller dennes pårørende, er det vigtigt, at du:

- Finder ud af, hvilken kultur borgeren identificerer sig med, hvis dette er muligt, og sætter dig ind i de overordnede skikke og normer. Spørg eventuelt en kollega med samme kulturelle og sproglige baggrund til råds, så du bedre kan agere i overensstemmelse med kulturelle normer under mødet.
- Rekvirerer en professionel tolk, når dette er relevant. Ofte vil det være mest hensigtsmæssigt med en fremmøde- eller videotolk.
- Afsætter ekstra tid til mødet, hvis det skal gennemføres med tolk. Mødet kan tage op til dobbelt så lang tid.

Husk, at information om specifikke grupper altid er vejledende. Det er vigtigt at identificere individuelle behov og præferencer, da der er stor variation i menneskers værdier, adfærd og normer, også inden for samme kulturelle gruppe.

Yderligere information om forskellige kulturer

Se vejledningen *Opfattelse af demens blandt personer med anden kulturel og sproglig baggrund* på Nationalt Videnscenter for Demens' hjemmeside (www.videnscenterfordemens.dk)

Yderligere information om samarbejde med tolke

Se vejledningen *Råd om tolkning* på Indvandrermedicinsk Klinik, Odense Universitetshospitals hjemmeside (www.ouh.dk/wm486604)

UNDER MØDET

Under mødet er det vigtigt, at du møder borgeren og/eller dennes pårørende i øjenhøjde, og at du prøver at forstå dem ud fra deres perspektiv. For at kunne hjælpe borgeren bedst muligt er det afgørende at opbygge en tillidsfuld og professionel relation til borgerens pårørende. På den måde kan du vise din interesse i og forståelse for kulturelle forhold.

Følgende kan bidrage til at opbygge en tillidsfuld relation til borgeren og dennes pårørende:

- Benyt altid en professionel tolk, hvis der er behov for det, og informer kort tolken om situationen og om dine forventninger til tolken, før mødet begynder.
- Undgå så vidt muligt at benytte pårørende som tolke, da det kan være svært for dem at være upartiske. Det kan virke imod hensigten i forhold til de oplysninger, du ønsker at få.
- Vær følsom over for kulturelle spilleregler for socialt samvær, fx om det er passende at give hånd til en person af modsatte køn, eller om du skal tage skoene af, når du træder ind i et hjem.
- Spørg, når der er noget, du er i tvivl om – men på en anerkendende måde.
- Forklar din jobfunktion i et enkelt sprog (undgå tekniske ord og forkortelser) og giv eksempler på, hvad du kan tilbyde. Disse tilbud kan være ukendte for borgeren.
- Forklar begrebet tavshedspligt i et let forståeligt sprog. Tavshedspligt kan være et ukendt begreb for borgeren. Forklar også, hvad tavshedspligten gælder i forhold til dit omsorgsansvar.

-
- Vær forsigtig med at bruge begrebet demens, som vil være ukendt for mange. På flere sprog findes ordet demens ikke. Derfor risikerer man, at demens oversættes til "sindssyg", "tosset" eller et andet stigmatiseret ord. Overvej i stedet at henvise til "Alzheimers", som vil være kendt af de fleste.
  - Vær opmærksom på problemstillinger som fx traumer, krigsoplevelser, migration, opsplitning af familien og uddannelsesniveau, når du spørger ind til livshistorien.
  - Diskuter tilgængelige tilbud og muligheder, herunder om de er – eller kan blive – kulturelt passende. Vær imødekommende over for kulturelle præferencer, men hold fast i din faglighed.
  - Gennemfør kognitive vurderinger med kulturelt og sprogligt passende redskaber, når der er behov for det. Brug fx RUDAS (*Rowland Universal Dementia Assessment Scale*).

Yderligere information om RUDAS og andre kognitive redskaber

Se Nationalt Videnscenter for Demens' hjemmeside
(www.videnscenterfordemens.dk)

EFTER MØDET

Efter mødet vil selve sagsbehandlingen normalt ikke være anderledes end for andre borgere. Vær dog opmærksom på, om der er behov for en mere opsøgende indsats. Kommunens tilbud kan være ukendte for borgeren og dennes pårørende, og de kan have svært ved selv at opsøge hjælp, hvis situationen ændrer sig, og der opstår behov for yderligere støtte og vejledning.

Hvis mødet er gennemført tilfredsstillende med en professionel tolk, er det altid en god idé at sige tak for hjælpen. Hvis du har været særligt glad for samarbejdet med en tolk, kan du overveje at bede om at få den samme tolk igen.

Hvis der er opstået situationer, reaktioner eller konflikter under mødet, som har overrasket dig, eller som du ikke forstår, så spørg eventuelt en kollega med samme kulturelle og sproglige baggrund som borgeren til råds. Det kan hjælpe dig til bedre at forstå situationen ud fra borgerens perspektiv og eventuelt til at agere anderledes næste gang, du møder borgeren.

Yderligere information om tværkulturel konfliktforebyggelse

Se guiden *Tværkulturel konfliktforebyggelse og nedtrapning* på Indvandrermedicinsk Klinik, Odense Universitetshospitals hjemmeside (www.ouh.dk/wm486604)

YDERLIGERE INFORMATION

Nationalt Videnscenter for Demens
www.videnscenterfordemens.dk

Indvandrermedicinsk Klinik, Odense Universitetshospital
www.ouh.dk/wm486604

Du kan også læse mere i:

Håndbogen *Demensomsorg til indvandrere*,
Nordens Velfærdscenter (www.nordicwelfare.org/da)

Rapporten *The development of intercultural care and support for people with dementia from minority ethnic groups*, Alzheimer Europe (www.alzheimer-europe.org)

CLEAR | Closing the Ethnic Gap
in Dementia Care

**NATIONAL
VIDENSCENTER
FOR DEMENS**